

ЦІЛІ, РУШІЙНІ СИЛИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Постановка проблеми. Революція Гідності (або ж Київський Майдан, Майдан у Києві, Євромайдан чи Єврореволюція) – суспільні та політичні зміни в Україні із 21 листопада 2013 по лютий 2014 року, які були викликані відходом політичного керівництва країни від закріпленого законодавством курсу на Європейську інтеграцію й подальшою протидією цьому курсу. Однією із головних причин протестів була надмірна концентрація влади у руках Віктора Януковича та його «сім'ї».

Терміни Революція Гідності чи Єврореволюція стосовно згаданих подій часто використовуються в такому ж контексті, що і термін Євромайдан, проте мають інше семантичне навантаження: «Євромайдан» в більшості застосовується у контексті організації, форм та місця проведення протестів з підтримки європейського вибору України – як і складова Революції Гідності; Революція Гідності – це політичні та суспільні зрушення, які викликані зривом підписання Угоди про Європейську інтеграцію, і, власне, самим Євромайданом.

Мета роботи. Проаналізувати цілі, рушійні сили та результати Революції Гідності.

Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань:

- охарактеризувати цілі Революції Гідності;
- проаналізувати рушійні сили Революції Гідності;
- визначити результати Революції Гідності.

Виклад матеріалу. Сьогодні терміни Євромайдан, Єврореволюція, Революція Гідності стали невід'ємною складовою у історії побудови української державності. Україна є досить молодою державою, юридично незалежність Україна отримала у 1991 р., проте у реаліях це було не зовсім так. На протязі всього періоду незалежності українці були свідками того, як держава поступово перетворювалася на сателіта Російської Федерації. На місце реформ і змін, в країні спостерігалася законсервованість системи, яка дісталась українцям у спадок від Радянського Союзу. Тіньова економіка, як зростання корупції й хабарництва, авторитарний характер та безвідповідальність влади, навмисне знищення армії майже зруйнували потенціал України. Країна перебувала в стані постійної кризи в усіх сферах життя. Помаранчева революція, яка відбулася в 2004 р. повинна була стати рушійною силою змін, тоді люди вірили, що буде все по-новому. Саме проте очікування не справдилися, а все навпаки, були розбиті в пух і прах.

В 2010 р. до влади прийшла «банда олігархів», котра вирішила знищити залишки справжнього українства й за його рахунок отримати поживу.

Президент В. Янукович за період свого правління (2010–2014 рр.) устиг узурпувати конституцію 2004 р. й зосередити в своїх руках всю повноту влади. Проте українці вірили, якщо ж Україна стане на шлях європейської інтеграції, тоді у державі будуть проведені політичні та соціально-економічні реформи. Проте сценарій розвивався по-іншому. Адміністрація президента Віктора Януковича й уряд очолюваний Миколою Азаровим проводили активну проросійську зовнішню політику. Одним із важливих етапів в історії розвитку незалежної України повинен був стати Вільнюський саміт східного партнерства який відбувся 28–29 листопада 2013 р. Проте, незадовго до цього було зроблено неочікувану для всіх заяву: Кабінет Міністрів України вирішив тимчасово призупинити процес підготування до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Вказаний хід подій жодним чином не влаштував українців, котрі покладали великі надії саме на співробітництво України із ЄС, саме тому ця заява стала тим каталізатором, котрий призвів до перших актів протесту.

Згідно даних Українського інституту національної пам'яті важливою рушійною силою Революції Гідності було українське студентство, котре сприйняло свою відповідальність за подальший розвиток держави та виступило не тільки учасниками революційних подій, а й виступило основною організуючою силою.

Вперше слово «Євромайдан» було використано 21 листопада в соціальній мережі. Відразу Євромайдан потрапив в тренди Твіттера. До 22 листопада його уже використали понад 21 000 раз, коли ж акції вже проводились у Донецьку, Івано-Франківську, Луцьку, Ужгороді й Львові.

В період Помаранчевої революції одну з важливих ролей у координації та організації протестувальників відіграли мобільні телефони. В умовах контролю інформаційного простору із боку влади з допомогою sms-повідомлень удалось зібрати чималу кількість людей. Підняти людей на акції протесту в 2013 році допомогли соціальні мережі.

Протестувальники швидко відреагували на заклики до організації Євромайдану. Велика хвиля протестів прокотилась Україною й світом.

Наступною акцією, про яку учасники Євромайдану повідомили в соцмережах, стало поширення інформації про збір підписів для петиції до Президента США Барака Обами із вимогою ввести санкції проти Віктора Януковича й членів українського уряду. Починаючи з 26 листопада до 6 грудня петиція збрала понад 135 тисяч підписів. А вже 29 листопада на сайті Білого дому розмістили текст ще однієї петиції, в якій уряд США закликали допомогти українцям в мирному поваленні тогочасного уряду. За добу петиції підписали понад 30 000 осіб.

4 грудня громадською організацією «Економічний спротив» у соціальній мережі було розгорнуто кампанію бойкоту бізнесу, який належить членам Партії Регіонів. Основною метою цієї акції було «зменшення коштів, які прямо чи непрямо йшли на утримання «Беркуту» та тітушок, таким чином можна було змусити членів Партії Регіонів щоб вони вийли з цієї злочинної партії». Основними заходами організаторів було:

- 1) максимальне уникнення співпраці із владою та членами Партії Регіонів;
- 2) не сплата або затримка сплати податків;
- 3) зняття депозитів й закритих рахунків в банках сім'ї В. Януковича та членів Партії Регіонів;
- 4) не купівля товарів виробників, котрі належать регіоналам тощо.

Важливою рушійною силою, окрім студентства виступили футбольні фанати – як одна із найбільш організованих груп молоді. Результатом їх спільного виступу було примирення між групами підтримки певних окремих футбольних клубів.

Майдан на той час став зразком консолідації українського суспільства навколо однієї важливої ідеї, однієї мети. Люди різних статків, різних професій та соціальних положень стали працювати разом, пліч-о-пліч, будували барикади, прибирали сніг, підносили бруківку до оборонних рубежів. На той час не було різниці між тим хто ким був і чим ти займався в житті, головним тоді було бажання допомогти, бути причетним до тієї справи та бути корисним. Студенти й бізнесмени, художники й шахтарі, всі могли бути рівноправними частинами цілої системи.

Найбільш яскравим прикладом справжнього українського духу примирення футбольних фанатів із різних команд заради спільної боротьби із ворогом. До цього часу вони ніколи не могли б бути взірцем добропорядності. Від їхніх голосів

та барабанів здригалися стадіони. Вони практично завжди були жахом для міліціонерів та більшості простих людей. Проте саме вони стали дієвим серцем революції, та її щитом й мечем. Оскільки саме вони першими стали на захист мирних мітингувальників, вони були в перших рядах під час атак на позиції «Беркуту».

Але починалися відносини мирних протестувальників із радикально налаштованими футбольними фанатами не так весело. Уже після сутичок на Банковій їх стали називати провокаторами, засуджувати застосування сили проти міліції та закликати до повернення акцій протесту в мирне русло. Так тривало довго, аж до першого штурму на вулиці Грушевського. Вже з того часу ультраправі радикали, до котрих відносяться й футбольні фанати, перетворилися в героїв. Вони були тією силою, котра наважилася реалізувати інтенції переважної більшості мітингувальників. Саме вони запустили хвилю спротиву, котра, зрештою, примусила кримінальну імперію Віктора Януковича впасти [8].

Слід зазначити, що до Майдану таке перемир'я між футбольними вболівальниками різних клубів було майже неможливим. Вони вели між собою непримиренну боротьбу. Захід ненавидів схід, Полтава воювала з Харковом, навіть Київські команди «Арсенал» та «Динамо» неодноразово доводили ворожнечу між собою як на стадіонах, так і за межами. Причини таких відносин були різні: політичні погляди, територіальна приналежність, давні образи, навіть кольори улюблених команд (наприклад фанати Полтавської «Ворскли» і Львівських «Карпат» ніяк не могли вирішити між собою хто з них головний «зелено-білий»).

Загалом, в протестах приймали участь представники різних національностей та різних прошарків населення України – від найманих працівників до представників середнього бізнесу з всіх регіонів України.

Акції Майдану 2013-2014 років стали епіцентром суттєвих перетворень в Україні, основою якісно нових суспільних відносин. Не виключено, що наслідки цього вибуху гніву і гідності, який вивільнив колосальну енергію змін даватимуться взнаки не одне десятиліття.

Починаючи з 21 листопада 2013 року в Україні відбувся ряд подій, які об'єдналися спільною назвою «Революція гідності».

Приводом до розгортання акцій протесту стало невідпущення колишнім Президентом України Віктором Януковичем угоди про асоціацію з ЄС. Саме це несподіване рішення вивело тисячі мітингувальників (насамперед студентську молодь) на вулиці. Після розгону мирних учасників протесту на Майдані Незалежності акція набрала якісно іншого вигляду – із студентських протестів проти невідпущення угоди з ЄС вона перетворилася на масову акцію спротиву владі.

Серйозне загострення соціально-економічної ситуації, тотальна корупція, планомірне згортання демократичних прав і свобод, неможливість розв'язати наявні проблеми законними методами та демократичними процедурами – чинники, які підштовхували людей до революційних виступів. Основна ж причина, яка підняла людей на акції громадського спротиву, – неспроможність колишньої влади взятися за реформування України.

Ідеологія та мета Майдану поступово змінювалися практично з кожним днем і були адекватною реакцією на тотальне ігнорування самого існування учасників Майдану.

Література

1. Дацюк С. За лаштунками Революції-2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/546c7b1edee2d/>
2. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
3. Гурик М. І. Шумка М. Л. Трансформація специфічних ознак патерналізму в умовах децентралізації в Україні. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/29229>
4. Курпіль Ю. Революція гідності змінила країну і кожного з нас [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ridna.ua/2014/11/revolvutsiya-hidnosti-zminvla-krajinu-i-kozhnoho-z-nas/>
5. Куц Г. Перипетії формування політичного режиму в пострадянській Україні: досвід Майданів / Г. Куц // Сучасне суспільство. – 2014. – Вип. 1. – С. 82–94.
6. Майдан мільйонів облич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nv.ua/proiect/story-of-maidan-by-bondar.html>
7. Майдан-2013: хто стоїть, чому і за що? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2013-year/moqiorighoeoi.htm>
8. Мінаков М. А. Модерн і революція в Україні: до питання про генеалогію Євромайдану / М. А. Мінаков // Наукові записки. – 2014. – Т. 154 : Філософія та релігієзнавство. – С. 45–53.
9. Попов І. Об'єктивні передумови і руйнівні сили третьої української революції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blogs.pravda.com.ua/authors/popov/57b03a709e3e5/>
10. Політологія [Текст]: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, М. Гурик [та ін.]; за ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. – с. 320.
11. Сидоренко С. Економічні передумови «Революції Гідності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/ru/ekonomichni-peredumovi/>
12. Футбольні фанати – руйнівна сила Революції гідності [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uapatriot.org.ua/novini/novini/futbolnifanatyrushiiinasylarevoliutsiihidnosti.htm>
13. Юрчишин Я. Революція гідності: початок важкого шляху [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zbruc.eu/node/29432>